

STAND VAN ZAKEN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE VOOR KUSTGEBIEDEN : EEN KRITISCHE BENADERING VAN MER'S OP LAND EN ZEE

Dick van Straaten

Dick Van Straaten: Projectleider Milieu Management Informatiesysteem MMIS
Milieu Management Informatiesysteem, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Cel MMIS, Koningstraat 93,
bus 2, 1000 Brussel; Tel. 02/2271471; Fax: 02/2271475. E-mail: dick@milieuinfo.be

Vlaanderen heeft reeds meer dan 15 jaar de milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd op basis van 5 voorlopige besluiten (23 maart 1989) van de toenmalige Vlaamse Executieve. Gedurende die periode is het m.e.r.-proces informeel aangepast om vooral tegemoet te komen aan tekortkomingen zoals de kwaliteit van de milieueffectrapporten, de inbreng van het publiek, maar vooral het doorwegen van de bevindingen in het Milieueffectrapport (MER) in de besluitvorming. Tot nu toe wordt de milieueffectrapportage nog altijd teveel beschouwd als een noodzakelijk 'kwaad' en te weinig als een instrument om enerzijds te zoeken naar milieuvriendelijkere alternatieven en/of maatregelen en anderzijds een beter maatschappelijk draagvlak (naar lokale bevolking dan) te krijgen voor de uitvoering van een bepaald project.

Daarnaast bleek de efficiëntie van het instrument toch relatief te zijn, de voorgestelde milderende maatregelen hebben in weinig gevallen een doorwerking in de daaropvolgende vergunningsverlening, of worden niet echt gerespecteerd (uitblijven van een efficiënt handhavingsbeleid). Toch zijn er de laatste jaren terug wat positieve geluiden hieromtrent: de strategische milieueffectrapportage betreft veel sneller milieuaspecten in de besluitvorming en zou de daaropvolgende project-m.e.r.'s korter en efficiënter maken.

Strategische m.e.r. is opgenomen in het nieuwe m.e.r.-decreet en wordt daar ook 'plan-m.e.r.' genoemd. In deze bijdrage wordt dieper ingegaan op de vernieuwingen in dit decreet. De noodzaak ervan is heel duidelijk geworden, niet alleen als efficiënt instrument voor het milieubeleid, maar ook in navolging van internationale verplichtingen. Europa heeft een richtlijn van kracht gemaakt omtrent milieueffectrapportage voor plannen en programma's, het verdrag van Espoo regelt grensoverschrijdende milieueffectrapportage en het Aarhus-verdrag verplicht de ratificerende landen eveneens voor meer inspraak en toegang tot milieuinformatie voor de burgers.

Vlaanderen heeft nog weinig ervaring met milieueffectrapportage op het strategische of planniveau, doch zeer onlangs werd een informele poging ondernomen om het 'master'plan omtrent het mobiliteitsbeleid in Vlaanderen te 'bemeren' met strategische milieueffectrapportage. Daarnaast bestaat enige ervaring m.b.t. grote infrastructuurprojecten.

Ten aanzien van projecten of plannen/programma's 'op zee' bestaat amper ervaring, deels omdat Vlaanderen daar niet toe bevoegd is. Daarom werd eind 2000 een Koninklijk besluit op Federaal niveau van kracht betreffende de milieu-effectenbeoordeling in toepassing van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Dit besluit werd onlangs toegepast op de besluitvorming rond het windmolenpark aan de kust. Toch zou ook voor het milieubeleid 'ter zee' een meer strategische milieueffectrapportage een veel efficiënter instrument zijn, zeker indien het gaat over locatieafwegingen voor projecten zoals die voor windmolenparken. In de bijdrage wordt dieper ingegaan hoe de ervaringen opgedaan 'te land' kunnen toegepast worden 'ter zee', zowel op procesniveau (de besluitvorming) als methodologische aspecten.